

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

sugrīvēṇa śrīrāmasya prōtsāhanam

taṃ tu śōkaparidyūnaṃ
rāmaṃ daśarathātmajam ।
uvāca vacanaṃ śrīmān
sugrīvaḥ śōkanāśanam ॥ 6.2.1 ॥

kiṃ tvayā tapyatē vīra
yathānyaḥ prākṛtastathā ।
maivaṃ bhūstyaja santāpaṃ
kṛtaghna iva sauhṛdam ॥ 6.2.2 ॥

santāpasya ca tē sthānaṃ
nahi paśyāmi rāghava ।
pravṛttāvupalabdhāyāṃ
jñātē ca nilayē ripōḥ ॥ 6.2.3 ॥

matimāñśāstravit prājñāḥ
paṇḍitaścāsi rāghava ।
tyajēmāṃ prākṛtāṃ buddhiṃ
kṛtātmēvārthadūṣiṇīm ॥ 6.2.4 ॥

samudraṃ laṅghayitvā tu
 mahānakrasamākulam |
 laṅkāmarōhayiṣyāmō
 haṇiṣyāmaśca tē ripum || 6.2.5 ||

nirutsāhasya dīnasya
 śōkaparyākulātmanaḥ |
 sarvārthā vyavasīdanti
 vyasanam cādhigacchati || 6.2.6 ||

imē śūrāḥ samarthāśca
 sarvatō hariyūthapāḥ |
 tvatpriyārtham kṛtōtsāhāḥ
 pravēṣṭumapi pāvakam |
 ēṣāṃ harṣēṇa jānāmi
 tarkaścāpi dr̥ḍhō mama || 6.2.7 ||

vikramēṇa samānēṣyē
 sītāṃ hatvā yathā ripum |
 rāvaṇam pāpakarmāṇam
 tathā tvaṃ kartumarhasi || 6.2.8 ||

sēturatra yathā baddhyēd
 yathā paśyēma tāṃ purīm |
 tasya rākṣasarājasya
 tathā tvaṃ kuru rāghava || 6.2.9 ||

dr̥ṣṭvā tāṃ hi purīm laṅkāṃ
 trikūṭaśikharē sthitām |

hataṃ ca rāvaṇaṃ yuddhē
darśanādavadhāraya || 6.2.10 ||

abaddhvā sāgarē sētuṃ
ghōrē ca varuṇālayē |
laṅkāṃ na mardituṃ śakyā
sēndrairapi surāsuraiḥ || 6.2.11 ||

sētubandhaḥ samudrē ca
yāvallaṅkāsamīpataḥ |
sarvaṃ tīrṇaṃ ca mē sainyaṃ
jitamityupadhāraya |
imē hi samarē vīrā
harayaḥ kāmarūpiṇaḥ || 6.2.12 ||

tadalaṃ viklavāṃ buddhiṃ
rājan sarvārthanāśinīm |
puruṣasya hi lōkē'smi -
ñśōkaḥ śauryāpakarṣaṇaḥ || 6.2.13 ||

yat tu kāryaṃ manuṣyēṇa
śauṭīryamavalambyatām |
tadalaṅkaraṇāyaiva
karturbhavati satvaram || 6.2.14 ||

asmin kālē mahāprājña
sattvamātiṣṭha tējasā |
śūrāṇāṃ hi manuṣyāṇāṃ
tvadvidhānāṃ mahātmanām |

vinaṣṭē vā praṇaṣṭē vā
śōkaḥ sarvārthanāśanaḥ || 6.2.15 ||

tattvaṃ buddhimatām śrēṣṭhaḥ
sarvaśāstrārthakōvidaḥ |
madvidhaiḥ sacivaiḥ sārdha -
maṛiṃ jētum samarhasi || 6.2.16 ||

nahi paśyāmyahaṃ kañcit
triṣu lōkēṣu rāghava |
grhītadhanuṣō yastē
tiṣṭhēdabhimukhō raṇē || 6.2.17 ||

vānarēṣu samāsaktaṃ
na tē kāryaṃ vipatsyatē |
acirād drakṣyasē sītām
tīrtvā sāgaramakṣayam || 6.2.18 ||

tadalaṃ śōkamālambya
krōdhamālamba bhūpatē |
niścēṣṭāḥ kṣatriyā mandāḥ
sarvē caṇḍasya bibhyati || 6.2.19 ||

laṅghanārthaṃ ca ghōrasya
samudrasya nadīpatēḥ |
sahāsmābhirihōpētaḥ
sūkṣmabuddhirvicāraya || 6.2.20 ||

laṅghitē tatra taiḥ sainyai -
rjitamityēva niścīnu |

sarvaṃ tīrṇaṃ ca mē sainyaṃ
 jitamityavadhāryatām || 6.2.21 ||

imē hi harayaḥ śūrāḥ
 samarē kāmarūpiṇaḥ |
 tānarīn vidhamiṣyanti
 śilāpādapavṛṣṭibhiḥ || 6.2.22 ||

kathañcit paripaśyāmi
 laṅghitaṃ varuṇālayam |
 hatamityēva taṃ manyē
 yuddhē śatrunibarhaṇa || 6.2.23 ||

kimuktvā bahudhā cāpi
 sarvathā vijayī bhavān |
 nimittāni ca paśyāmi
 manō mē samprahr̥ṣyati || 6.2.24 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 yuddhakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||